

Advies over de positionering van windturbines in de achterhaven van Zeebrugge

Adviesnummer:	<u>INBO.A.3606</u>
Auteur(s):	Joris Everaert
Contact:	Lieve Vriens (lieve.vriens@inbo.be)
Kenmerk aanvraag:	ANB-INBO 2017-21
Geadresseerden:	Agentschap voor Natuur en Bos AVES T.a.v. Lieven Dekoninck Koning Albert I-laan 1/2 bus 74 8200 Brugge lieven.dekoninck@vlaanderen.be
Cc:	Agentschap voor Natuur en Bos Joris Janssens (joris.janssens@vlaanderen.be)

Dr. Maurice Hoffmann
Administrateur-generaal wnd.

Aanleiding

Er zijn reeds enige tijd voornemens om in de haven van Zeebrugge een groot windpark te realiseren. Op vraag van enkele projectontwikkelaars gaf het INBO in 2008 een richtinggevend advies voor het plaatsen van windturbines in de voor- en achterhaven van Zeebrugge (Everaert, 2008). Het doel hiervan was om aan te geven in welke zones het plaatsen van windturbines weinig of geen gevaar zou betekenen voor vogels en vleermuizen. In 2010 werd voor Evelop Belgium het project-MER 'Power Port Zeebrugge' gemaakt voor het plaatsen van 37 windturbines in de voor- en achterhaven van Zeebrugge (Grontmij Vlaanderen, 2010; zie ook bijlage 1). In het kader van dit project-MER gaf het INBO ook advies (Everaert, 2010). Momenteel staan er al enkele windturbines en zijn er nog in ontwikkeling.

Het havenbedrijf heeft nu een nieuw plan voor windturbines in het gebied ten zuiden van het Verbindingsdok in de achterhaven (zie bijlage 2).

Vraag

Kan op basis van het plan in bijlage 2, het eerder opgemaakte project-MER en eventuele nieuwe data via expert-oordeel een onderscheid gemaakt worden tussen enerzijds:

- windturbines die niet realiseerbaar zijn omwille van een zekere betekenisvolle impact;
- windturbines met een mogelijk betekenisvolle impact?

In het laatste geval kan de initiatiefnemer een voorstel tot monitoring en onderzoek formuleren en kunnen deze het onderwerp van een verdere passende beoordeling zijn.

Toelichting

1 Verschil tussen het project-MER en nieuw plan

In het project-MER uit 2010 werden 4 deelgebieden gedefinieerd: voorhaven west (13 windturbines), achterhaven noord (8 windturbines), achterhaven oost (8 windturbines) en achterhaven west (8 windturbines). Uit dit project-MER bleek dat er betekenisvolle effecten op vogels te verwachten waren door de windturbines in de voorhaven en de meest westelijke lijnopstelling van 4 windturbines in de achterhaven west (Grontmij Vlaanderen, 2010; zie ook bijlage 1).

Het nieuwe plan (bijlage 2) gaat over windturbines ten zuiden van het Verbindingsdok in de achterhaven, meer bepaald in de vroeger gedefinieerde deelgebieden achterhaven oost (nu 15 windturbines waarvan er al 6 vergund zijn) en achterhaven west (nu 25 windturbines). In vergelijking met het project-MER worden daar dus meer windturbines gepland. Dit ondanks het feit dat er in de achterhaven west in het project-MER al betekenisvolle effecten verwacht werden.

2 Mogelijke effecten van de geplande turbines op vogels en vleermuizen

Op basis van het project-MER en nieuwe kennis over de mogelijke effecten van windturbines op vogels en vleermuizen zoals beschreven in de meest recente INBO leidraad voor risicoanalyse met bijhorende risicoatlas (Everaert, 2015), kunnen we het volgende concluderen.

Er zijn geen indicaties dat de geplande windturbines ten oosten van het zuidelijk kanaaldok (vroegere deelgebied achterhaven oost) een betekenisvolle impact zullen hebben op vogels en vleermuizen. Voor zover geweten worden de bijkomende windturbines (in vergelijking met het project-MER) er niet geplaatst in een zone met bijzonder veel lokale

vliegbewegingen. Een nieuwe uitgebreide risicoanalyse is daarom niet nodig voor het deelgebied ten oosten van het zuidelijk kanaaldok. De geplande windturbines ten westen van het zuidelijk kanaaldok (vroegere deelgebied achterhaven west) kunnen wel een belangrijke impact hebben voor vogels en vleermuizen. In deel 2.1 en 2.2 gaan we hier dieper op in.

2.1 Windturbines met een mogelijk betekenisvolle impact

Zoals in het project-MER beschreven, zijn er in de achterhaven vooral tijdens het winterhalfjaar worden dagelijks vliegbewegingen van vele duizenden meeuwen en honderden eenden, ganzen en steltlopers vastgesteld.

Voor de inplantingslocaties die overeenkomen met het project-MER, kunnen we op basis van de conclusies uit dat project-MER stellen dat betekenisvolle effecten voor meeuwen en watervogels vermeden kunnen worden door ten westen van het zuidelijk kanaaldok (achterhaven west) slechts 4 windturbines te bouwen op de rand van dat kanaaldok. Een tweede lijnopstelling verder westelijk zorgt op basis van de analyse in het project-MER voor betekenisvolle effecten (Grontmij Vlaanderen, 2010). Het INBO beschikt momenteel niet over nieuwe gegevens van vliegbewegingen van vogels in de haven. Zonder verder onderzoek is het daarom aangewezen om de conclusies van het eerdere project-MER te volgen.

In vergelijking met het project-MER worden er ten westen van het zuidelijk kanaaldok nu ook windturbines gepland in een derde lijnopstelling verder westelijk, alsook in de meer zuidwestelijke zone van de achterhaven evenwijdig met de nieuwe A11 snelweg. Op basis van het project-MER en de toen uitgevoerde risicoanalyse, verwachten we dat daar betekenisvolle effecten kunnen optreden voor meeuwen en watervogels. Verschillende van deze bijkomende windturbines kunnen ook een betekenisvolle impact hebben op vleermuizen. Bepaalde zones in het gebied met de bijkomend geplande windturbines worden nog ingenomen door waterplassen, bomen en struiken, ruigtes en rietland.

2.2 Verder onderzoek en monitoring

Een nieuwe studie met uitgebreide risicoanalyse voor de achterhaven west kan al dan niet betekenisvolle effecten op vogels en vleermuizen aantonen. We raden aan om voor dergelijke studie gerichte metingen uit te voeren van de lokale vliegbewegingen van vogels, conform de aanbevelingen in Everaert (2015). Vanuit voorzorg is het op basis van de bestaande kennis alvast wenselijk om één tot meerdere vrije vliegcorridors voor meeuwen en watervogels open te houden in het gebied ten westen van het zuidelijk kanaaldok (vroegere deelgebied achterhaven west, zie ook Everaert (2008)). Dit kan verder geconcretiseerd worden in dergelijke studie.

Voor vleermuizen kunnen bestaande gegevens en een landschapsanalyse aangeven of de impact betekenisvol kan zijn. Gerichte metingen kunnen hierbij onzekerheden wegwerken inzake de vleermuisactiviteit (Everaert, 2015).

Bij het verder onderzoek kan ook bepaald worden of er – ondanks bepaalde onzekerheden – in bepaalde risicozones toch windturbines kunnen geplaatst worden mits monitoring en milderende maatregelen, zoals bijvoorbeeld stillegging van bepaalde windturbines tijdens kwetsbare periodes. Desalniettemin moet een goede locatiekeuze de eerste stap zijn bij het plannen van nieuwe windturbines.

Conclusie

1. Op basis van de bestaande kennis wordt herhaald dat er een betekenisvolle impact kan optreden door de meeste geplande windturbines ten westen van het zuidelijk kanaaldok, zeker voor vogels en mogelijk ook voor vleermuizen. Er zijn geen indicaties dat de geplande windturbines ten oosten van het zuidelijk kanaaldok (vroegere deelgebied achterhaven oost) een betekenisvolle impact zullen hebben op vogels en vleermuizen.
2. We raden aan om in het gebied ten westen van het zuidelijk kanaaldok gerichte metingen uit te voeren van de lokale vliegbewegingen van vogels, om in een nieuwe uitgebreide risicoanalyse te bepalen welke windturbines toch realiseerbaar zijn, eventueel mits milderende maatregelen en monitoring. Ook de vleermuizenactiviteit zou op basis van bestaande gegevens en een landschapsanalyse bepaald moeten worden om het risico op betekenisvolle effecten te kunnen inschatten, eventueel aangevuld met gerichte metingen.

Referenties

Everaert (2008). Windturbines in Zeebrugge. Richtinggevend advies betreffende een mogelijke impact op de fauna. Adviezen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO.A.2008.43). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Everaert J. (2010). Advies betreffende de ontwerptekst Project-MER Evelop Power Port Zeebrugge: bouw van 37 windturbines in de haven van Zeebrugge. Adviezen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO.A.2010.167). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Everaert J. (2015). Effecten van windturbines op vogels en vleermuizen in Vlaanderen. Leidraad voor risicoanalyse en monitoring. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO.R.2015.6498022). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Grontmij Vlaanderen (2010). Project-MER Power Port Zeebrugge. Bouw windturbines haven Zeebrugge. Projectnummer 257426. Studie in opdracht van Evelop.

Bijlage 1: Positionering windturbines in het project-MER (Grontmij Vlaanderen, 2010)

De windturbines waarvoor in het MER op basis van de toen beschikbare gegevens een betekenisvolle impact op vogels werd verwacht, zijn met rood gearceerd.

Bijlage 2: Studie nieuwe positionering windturbines (Havenbedrijf)

